

Sygn. akt VIII Pz 164/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Łanowy-Klimek

Sędziowie: SSO Grzegorz Tyrka

SSR(del) Magdalena Kimel

po rozpoznaniu sprawy w dniu 6 marca 2019 w G.

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie G. Z.

przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w G.

o odszkodowanie

na skutek zażalenia pozwanego Banku Spółdzielczego w G.

od postanowienia Sądu Rejonowego w G.

z dnia 12 września 2018 sygn. akt VI P 78/18

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie

(-) SSO Grzegorz Tyrka	(-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek	(-) SSR(del) Magdalena Kimel
Sędzia	Przewodniczący	Sędzia

UZASADNIENIE

Powódka G. Z. żądała zasądzenia od pozwanego Banku Spółdzielczego w G. kwoty 6000 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 16 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 6000 zł tytułem nagrody jubileuszowej za 20 lat pracy wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 16 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 12 września 2018 r. Sąd Rejonowy w G. w pkt 1 oddalił powództwo, a w pkt 2 odstąpił od obciążania powódki kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu orzeczenia o kosztach sądowych, Sąd I instancji podał, że w przedmiotowej sprawie wystąpiły szczególne okoliczności, o których mowa w art. 102 k.p.c., uzasadniające odstąpienie od obciążania powódki kosztami procesu, a to z uwagi na subiektywne i usprawiedliwione przekonanie powódki o słuszności dochodzonych roszczeń spowodowanych niewiedzą w zakresie zagadnień prawnych. Sąd I instancji podkreślił przy tym, że powódka nie była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika.

Pozwany Bank Spółdzielczy w G. wniósł zażalenie, w którym zaskarżył postanowienie zawarte 2 pkt wyroku. Pozwany zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych w postaci przyjęcia, że powódka pozostawała (mogła pozostawać) w usprawiedliwionym przekonaniu co do słuszności dochodzonych roszczeń z racji braku udziału fachowego pełnomocnika, a w konsekwencji szczególnie uzasadnionego wypadku w rozumieniu art. 102 k.p.c., podczas gdy pełna analiza okoliczności faktycznych (w tym rozbudowana korespondencja na etapie przesądowym) winna prowadzić do wniosku, że Sąd I instancji winien oprzeć się na regule ogólnej wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c.

Pozwany domagał się zmiany postanowienia w zaskarżonym zakresie poprzez zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania w wysokości 2717 zł, w tym 2700 zł zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a nadto zasądzenia od powódki na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

W uzasadnieniu podnosił, że nie sposób przyjąć – jak w jego ocenie argumentuje zaskarżone postanowienie Sąd Rejonowy – iż fakt braku pomocy fachowego pełnomocnika mógł powodować, że powódka pozostawała w subiektywnym i usprawiedliwionym przeganiu co do słuszności dochodzonych roszczeń. Podkreślił, że Sądowi Rejonowemu umknęło, iż na etapie przesądowym powódka korzystała ze wsparcia prawnego (Kancelaria (...), mgr M. P. z siedzibą w K.), a fakt braku formalnego reprezentowania powódki w postępowaniu wynikał z braku formalnych uprawnień pełnomocnika, co nie zmienia faktu, że powódka nie działała samodzielnie i nie znajdowała się w sytuacji usprawiedliwionego przekonania co do słuszności swoich roszczeń.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżone postanowienie jest trafne albowiem odpowiada prawu. W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie odstąpienia od obciążania powódki kosztami procesu na zasadzie art. 102 k.p.c.

Sąd Okręgowy zgadza się z twierdzeniem pozwanego, że regułą w postępowaniu cywilnym jest zasada odpowiedzialności za wynik procesu określona w art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Zgodnie natomiast z treścią art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Powyższy przepis stanowi wyjątek od reguły ponoszenia kosztów procesu przez stronę przegrywającą.

Sąd nie jest zobligowany do zastosowania art. 102 k.p.c., ale posiada taką możliwość, po rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy. Sądy posiadają bowiem swobodę kształtowania orzeczeń o kosztach procesu, a więc i kosztach zastępstwa procesowego, samodzielnie decydują czy na gruncie konkretnej sprawy zachodzą owe "szczególne okoliczności" o jakich mowa w powoływanym wyżej przepisie, pozwalające na odstąpienie od obciążania strony przegrywającej kosztami postępowania.

W postanowieniu z dnia 24 października 2013r. sygn. IV CZ 61/13 (LEX nr 1389013) Sąd Najwyższy wskazał, iż hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawia

sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu.

W ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwie Sąd Najwyższy wskazał również, że „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (vide postanowienie z 14 stycznia 1974r., II CZ 223/73, LEX nr 7379, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 1976r. sygn. IV Pz 61/76, LEX nr 7856, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1981r. sygn. IV Pz 11/81, LEX nr 8307, postanowienie Sądu Najwyższego 17 kwietnia 2013r. V CZ 132/12, LEX nr 1341732).

Ocena czy zaistniały przesłanki do zastosowania instytucji z art. 102 k.p.c. należy do sądu rozpoznającego sprawę i orzeczenie to podlega zmianie w wyniku weryfikacji instancyjnej jedynie w wyjątkowych wypadkach. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 29 października 2015r., sygn. akt: ACa 496/15 „Kwestia zastosowania art. 102 k.p.c. pozostawiona jest orzekającemu sądowi z odwołaniem się do jego kompetencji, bezstronności, doświadczenia i poczucia sprawiedliwości. Ocena w tym zakresie ma charakter dyskrecjonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności i może być podważona przez sąd wyższej instancji w zasadzie jedynie wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa” (Legalis nr 1435257).

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie zaistniały szczególnie uzasadnione przypadki uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c. i odstąpienie od obciążania powódki kosztami procesu.

Należy podzielić stanowisko Sądu I instancji co do okoliczności przedmiotowej sprawy oraz subiektywnego przekonania powódki o zasadności swoich roszczeń. Sąd I instancji poczynił w tym zakresie prawidłowe ustalenia i trafnie ocenił zasadność zastosowania art. 102 k.p.c. Należy wskazać, że powódka ani na etapie przesądowym, ani w postępowaniu sądowym nie korzystała z pomocy profesjonalnego pełnomocnika – radcy prawnego, bądź adwokata, zatem nie można stwierdzić – jak czyni to pozwany w zażaleniu – że powódka występowała samodzielnie i nie mogła pozostawać w subiektywnym przekonaniu co do słuszności swoich roszczeń. Zdaniem Sadu Okręgowego konsultacja sprawy z prawnikiem niebędącym profesjonalnym pełnomocnikiem nie może prowadzić do wniosku, że powódka zdawała sobie sprawę ze swojej sytuacji prawnej i procesowej w przedmiotowej sprawie. Należy podkreślić, że jedynie pomoc profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, bądź adwokata daje rękojmię udzielenia fachowej pomocy prawnej i może stanowić podstawę do stwierdzenia, że osoba korzystająca z takiej pomocy może obiektywnie ocenić zasadność roszczeń z którymi występuje. Wobec tego, powódka – nie będąca reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika – była subiektywnie przekonana o słuszności swoich żądań, stąd wytyczone powództwo.

Sąd miał także na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, a to fakt, że z powódką rozwiązano stosunek pracy po wieloletnim zatrudnieniu u pozwanego pracodawcy, czego – pomimo przyjętej ostatecznie formy rozwiązania stosunku pracy jako porozumienie stron – powódka się nie spodziewała i działała spontanicznie wytyczając powództwo. Ponadto nie bez znaczenia pozostaje, iż sytuacja finansowa powódki uległa pogorszeniu po ustaniu stosunku pracy, a jednocześnie w tych okolicznościach nie miała możliwości poczynić oszczędności przed wytyczeniem powództwa.

W tej sytuacji Sąd I instancji, powołując się na zasady współżycia społecznego, prawidłowo – w oparciu o art. 102 k.p.c. – odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w G. uznał zażalenie pozwanego za bezzasadne i w oparciu o art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł o jego oddaleniu.

(-) SSO Grzegorz Tyrka	(-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek	(-) SSR(del) Magdalena Kimel
Sędzia	Przewodniczący	Sędzia